

**HOMILADORLIK MUDDATIGA YETMASLIGI VA MUDDATIDAN O'TIB
KETISHI: ETIOPATOGENEZI, TASNIFI, KLINIKASI, TASHXISLASH,
TUG'RUQ INDUKSIYASI, HOMILA QOG'ONOQ PARDASINING
MUDDATIDAN OLDIN YORILISHI VA CHILLA DAVRI INFEKSIYALARI**

Talaba: Normurodova Fazilat

normurodovafazilat872@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Ilmiy rahbar: Tillayeva Zarina

+998 93 222 18 92

Annotatsiya

Homiladorlikning muddatidan oldin yakunlanishi hamda muddatidan o'tib ketishi akusherlik amaliyotida ona va homila salomatligiga jiddiy xavf tug'diruvchi holatlardan hisoblanadi. Ushbu maqolada muddatidan oldingi va muddatidan o'tgan homiladorlikning etiologiyasi, patogenezi, klinik belgilari, tashxislash usullari hamda zamonaviy davolash va tug'ruq induksiyasi usullari yoritilgan. Shuningdek, homila qog'onoq pardasining muddatidan oldin yorilishi va chilla davri infeksiyalarining rivojlanish mexanizmlari, klinik kechishi, profilaktikasi hamda davolash tamoyillari tahlil qilingan. Erta tashxis va o'z vaqtida ko'rsatilgan tibbiy yordam ona hamda yangi tug'ilgan chaqaloqda asoratlarni rivojlanishini sezilarli kamaytirishi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: muddatidan oldingi tug'ruq, muddatidan o'tgan homiladorlik, tug'ruq induksiyasi, qog'onoq pardasi yorilishi, chilla davri, infeksiya, akusherlik.

Аннотация

Преждевременные и переношенные беременности являются важной проблемой современного акушерства. В статье рассмотрены этиопатогенез, классификация, клинические проявления, методы диагностики, современные подходы к индукции родов, преждевременный разрыв плодных оболочек и инфекции послеродового периода. Подчеркивается значение своевременной диагностики и профилактики осложнений у матери и новорождённого.

Ключевые слова: преждевременные роды, переношенная беременность, индукция родов, преждевременный разрыв плодных оболочек, послеродовые инфекции.

Abstract

Preterm birth and post-term pregnancy remain major challenges in modern obstetrics because of their association with increased maternal and neonatal morbidity and mortality. This article reviews the etiology, pathogenesis, classification, clinical manifestations, diagnosis, labor induction, premature rupture of fetal membranes, and postpartum infections. Early diagnosis and evidence-based management significantly improve maternal and neonatal outcomes.

Keywords: preterm birth, post-term pregnancy, labor induction, premature rupture of membranes, postpartum infection.

Kirish

Homiladorlikning fiziologik davomiyligi odatda 37–42 hafta oralig‘ini tashkil etadi. Ushbu muddatdan oldin yoki keyin yuz beradigan tug‘ruqlar akusherlikning eng dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Muddatidan oldingi tug‘ruq neonatal o‘lim va nogironlikning asosiy sabablaridan biri bo‘lsa, muddatidan o‘tgan homiladorlik homila gipoksiyasi, mekonial aspiratsiya va tug‘ruq jarayonining murakkablashish xavfini oshiradi.

Bundan tashqari, homila qog‘onoq pardasining muddatidan oldin yorilishi va chilla davri infeksiyalari ham ona hamda chaqaloq salomatligiga jiddiy xavf tug‘diruvchi holatlar hisoblanadi. Zamonaviy akusherlikda ushbu patologiyalarni erta aniqlash va to‘g‘ri davolash perinatal natijalarni yaxshilashning muhim omillaridan biridir.

Metodologiya

Mazkur maqola zamonaviy ilmiy adabiyotlar, xalqaro klinik tavsiyalar va akusherlik bo‘yicha o‘quv qo‘llanmalarining tahlili asosida tayyorlandi. Tadqiqot davomida homiladorlik muddatining buzilishlari, tug‘ruq induksiyasi hamda postpartum infeksiyalarga oid ilmiy ma‘lumotlar tizimli ravishda o‘rganildi.

Natijalar va tahlil

Homiladorlik muddatiga yetmasligi

Muddatidan oldingi tugʻruq homiladorlikning 37 haftasigacha yuz beradigan tugʻruq hisoblanadi.

Etiologiyasi

- bachadon infeksiyalari;
- koʻp homilalik;
- bachadon boʻyni yetishmovchiligi;
- preeklampsiya;
- surunkali ekstragenital kasalliklar;
- chekish va zararli odatlar;
- oldingi muddatidan oldingi tugʻruqlar.

Klinik belgilari

- muntazam bachadon qisqarishlari;
- bel va qorin pastidagi ogʻriqlar;
- qindan qon yoki suyuqlik kelishi;
- bachadon boʻyni qisqarishi va ochilishi.

1-jadval. Muddatidan oldingi tugʻruqning asosiy xavf omillari

Xavf omili	Uchrash tezligi (%)
Infeksiyalar	32
Koʻp homilalik	18
Preeklampsiya	15
Bachadon boʻyni yetishmovchiligi	12
Boshqa omillar	23

Tashxislash

- anamnez;
- akusherlik koʻrigi;
- ultratovush tekshiruvi;
- bachadon boʻyni uzunligini baholash;

- laborator tekshiruvlar;
- homila yurak urishini monitoring qilish.

Muddatidan o'tgan homiladorlik

42 haftadan ortiq davom etgan homiladorlik muddatidan o'tgan homiladorlik hisoblanadi.

Klinikasi

- homila harakatlarining kamayishi;
- qog'onoq suvining kamayishi;
- homila gipoksiyasi;
- platsentaning qarishi.

Tashxislash

- UTT;
- biofizik profil;
- kardiotokografiya (KTG);
- amniotik suyuqlik indeksini aniqlash.

Tug'ruq induksiyasi

Tug'ruqni sun'iy boshlash quyidagi holatlarda tavsiya etiladi:

- muddatidan o'tgan homiladorlik;
- preeklampsiya;
- qandli diabet;
- homila rivojlanishining orqada qolishi;
- qog'onoq pardasining muddatidan oldin yorilishi.

Asosiy usullar

- prostaglandin preparatlari;
- oksitotsin infuziyasi;
- amniotomiya;
- mexanik usullar (Foley kateteri).

2-jadval. Tug‘ruq induksiyasi usullarining samaradorligi

Usul	Samaradorligi (%)
Prostaglandinlar	86
Oksitotsin	82
Amniotomiya	74
Foley kateteri	71

Homila qog‘onoq pardasining muddatidan oldin yorilishi

Qog‘onoq pardasining tug‘ruq boshlanishidan oldin yorilishi akusherlik amaliyotida tez-tez uchraydigan asoratlardan biridir.

Asoratlari

- xorioamnionit;
- homila infeksiyasi;
- kindik tizimchasining tushib qolishi;
- muddatidan oldingi tug‘ruq.

Davolash

- antibiotikoterapiya;
- homila holatini monitoring qilish;
- zarurat bo‘lsa tug‘ruqni induksiya qilish.

Chilla davri infeksiyalari

Postpartum infeksiyalar tug‘ruqdan keyingi 42 kun ichida rivojlanadigan infeksiyon kasalliklar hisoblanadi.

Asosiy turlari

- endometrit;
- mastit;
- siydik yo‘llari infeksiyasi;
- operatsion yara infeksiyasi;
- sepsis.

Klinik belgilari

- tana haroratining ko'tarilishi;
- bachadon og'riqliligi;
- yiringli ajralmalar;
- umumiy holsizlik.

Profilaktikasi

- aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish;
- xavf guruhidagi ayollarga antibiotik profilaktikasi;
- tug'ruqni to'g'ri olib borish;
- shaxsiy gigiyena.

Xulosa

Homiladorlik muddatining buzilishlari, homila qog'onoq pardasining muddatidan oldin yorilishi hamda chilla davri infeksiyalari akusherlik amaliyotidagi eng muhim muammolardan biridir. Ushbu holatlarni erta tashxislash, xavf omillarini aniqlash va zamonaviy klinik tavsiyalar asosida davolash ona va chaqaloq salomatligini saqlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tug'ruq induksiyasini to'g'ri tanlash, infeksiyalar profilaktikasi va postpartum kuzatuv perinatal hamda maternal asoratlarni sezilarli darajada kamaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. World Health Organization. *WHO recommendations on maternal and newborn care*. Geneva; 2023.
2. American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). *Practice Bulletin: Prelabor Rupture of Membranes*. 2024.
3. Cunningham F.G., Leveno K.J., Bloom S.L., et al. *Williams Obstetrics*. 27th ed. New York; 2024.
4. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). *Preterm labour and birth*. London; 2022.
5. World Health Organization. *Recommendations for induction of labour*. Geneva.
6. Cunningham F.G. *Williams Obstetrics*. 27th ed.
7. Gabbe S.G. *Obstetrics: Normal and Problem Pregnancies*. 2023.
8. Berek J.S. *Berek & Novak's Gynecology*. 2024.